

Sygn. akt III AUa 2406/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 czerwca 2015 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Monika Kiwiorska-Pajak

Sędziowie: SSA Maria Pietkun

SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)

Protokolant: Adrianna Szymanowska

po rozpoznaniu w dniu 16 czerwca 2015 r. we Wrocławiu

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.**

o emeryturę

na skutek apelacji J. J.

od wyroku Sądu Okręgowego w Legnicy Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt V U 2061/14

oddala apelację.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 marca 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy J. J. prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych uznając, że nie wykazał on 15-letniego stażu pracy w takich warunkach. Wyrokiem z dnia 21 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Legnicy oddalił odwołanie wnioskodawcy od ww. decyzji.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

J. J. urodził się (...), na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał ponad 30 letni staż ubezpieczeniowy, nie jest członkiem OFE. W okresie od 1 lutego 1968 r. do 31 maja 2004 r. był zatrudniony w (...) S.A. w P. (wcześniej Cukrownia (...) S.A.) stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, do 31 marca 1975 r. na stanowisku ślusarza, a od 1 kwietnia 1975 r. jako Kierownik Warsztatu(...), Kierownik Wydziału (...)oraz Kierownik Działu (...).

W dniu 21 lutego 2014 r. wnioskodawca wniósł o przyznanie mu wcześniejszej emerytury. Na potwierdzenie przebiegu zatrudnienia do wniosku dołączył świadectwo pracy w szczególnych warunkach wystawione przez (...) Spółka Akcyjna w P., stwierdzające wykonywanie przez wnioskodawcę w okresie od 1 kwietnia 1975 r. do 31 maja 2004 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy jako Kierownik Warsztatu Sprzętu Ciężkiego, Kierownik Wydziału

(...) oraz Kierownik Działu (...) na stanowisku dozoru inżynieryjno-technicznego na wydziałach mechanicznych i transportowych (bezpośredni nadzór nad stanowiskami: spawacz, operator sprzętu ciężkiego za - i wyładunkowego, kierowca pojazdów o ładowności pow. 3,5 tony, manewrowy-przetokowy), wymienione w wykazie A dział XIV poz. 24 pkt 1, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Jak wynika z tego świadectwa, od dnia 13 września 2002 r. do 10 lutego 2003 r. Cukrownia (...) S.A. weszła w fuzję z innymi cukrowniami i zmieniła nazwę na Cukrownia (...) S.A., następnie od dnia 11 lutego 2003 r. nazwa została zmieniona na (...) S.A. w G. do dnia 22 grudnia 2004 r., od dnia 23 grudnia 2004 r. firma nosi nazwę Cukrownia (...) S.A. z siedzibą w K. i od 15 kwietnia 2005 r. nazwa brzmi (...) S.A. z siedzibą w P.. W załączniku do wymienionego świadectwa spółka (...) w P. wskazała, że zgodnie z rozporządzeniem Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stanowiska pracy Kierownik Warsztatu Sprzętu Ciężkiego, Kierownik Wydziału (...) oraz Kierownik Działu (...) są jednoznaczne i odpowiadają warunkom ww. zarządzenia pod pozycją w wykazie A, dział XIV, pozycja 24, tj. kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, na których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: wykaz A dział VIII poz.1 pkt 3 – operator maszyn, urządzeń i sprzętu przeładunkowego, wykaz A dział VIII poz. 3 pkt 2 – kierowca ciągnika gąsienicowego, wykaz A dział VIII poz. 13 pkt 5, 7, 11 – manewrowy, maszynista pojazdu trakcyjnego spalinowego, kierowca lokomotywki spalinowej, wykaz A dział XIV poz. 12 pkt 1 i 2 – spawacz, spawacz elektryczno-gazowy.

Zmiana nazewnictwa stanowisk pracy, na których zatrudniony był wnioskodawca była wynikiem zmian struktury organizacyjnej Cukrowni (...), a zakres jego zadań i odpowiedzialności nie zmieniał się. W Cukrowni, w której pracował wnioskodawca głównym działem był dział produkcji. Były też wydziały pomocnicze tj.: energetyczny, budowlany, mechaniczny, transportowy. Wnioskodawca pracował w wydziale transportowym, który miał za zadanie dostarczanie do zakładu buraków, węgla, koksu, dwutlenku siarki i zmagazynowanie surowca na okres zimy, a także wysyłanie transportu cukru. Wnioskodawca zajmował się organizacją pracy wydziału transportu.

W kierowanym przez J. J. wydziale zatrudnione były 2 osoby wykonujące prace biurowe oraz ok. 50 pracowników fizycznych. Buraki były dostarczane samochodami i ciągnikami. Rozładowywane były przez urządzenia, które je przymowały. Częściowo buraki były rozładowywane wodą i magazynowane. Buraki były też spychane spychem do kanałów. Nadzorowanie fachowców, którzy obsługiwali spychy polegało na sprawdzeniu, czy urządzenia są sprawne, czy są wykonywane w odpowiednich terminach przeglądy, czy mogą być dopuszczone do ruchu. Wnioskodawca nadzorował też pracowników na warsztacie – pracowało tam dwóch spawaczy (w okresie kampanii „dobierano” dodatkowych spawaczy), mechanicy samochodowi, dokonujący naprawy gaźników, pomp wtryskowych i na bocznicach kolejowej. Na bocznicach zatrudnieni byli maszyniści przetokowi i ustawiacze. Zadaniem wnioskodawcy było sprawdzenie, czy wszystko było wykonane zgodnie z planem i zapewnienie bezpieczeństwa. Sprawdzał, czy działają hamulce, czy działa oświetlenie, nadzorował też rozładunki materiałów przychodzących do cukrowni. W przypadku stwierdzonych usterek były one usuwane w warsztacie przez operatora i mechaników. Wnioskodawca uczestniczył też w prowadzonych w warsztacie pracach oraz dokonywał odbioru pracy.

Wnioskodawca otrzymywał zakresy czynności określające w szczególności jego obowiązki takie jak: opracowanie planu potrzeb transportowych za i wyładunkowych, opracowanie planu przewozu masy towarowej, prowadzenie kontroli ewidencji i sprawozdawczości w zakresie wykorzystania środków transportu oraz urządzeń za i wyładunkowych oraz oddziaływanie w kierunku likwidowania występujących nieprawidłowości, opracowanie planu potrzeb materiałów pędnych i smarów, prowadzenie kontroli i ewidencji zużycia materiałów pędnych, olejów, smarów, ogumienia i części zamiennych, kontrola i nadzór nad pracą kierowców, operatorów i pracowników zatrudnionych stale i sezonowo w sekcji transportu, rozliczanie robocizny i delegacji kierowców oraz operatorów, stawianie wniosków o ich nagradzanie, względnie karanie, planowanie, nadzorowanie terminowego wykonania remontów środków transportu własnego, urządzeń mechanicznych za i wyładunkowych, nadzór nad likwidacją zbędnych pojazdów i urządzeń, przedkładanie odpowiednich wniosków w ww. sprawie, prowadzenie ewidencji i kontroli wykorzystania

przyznanych limitów finansowych i kilometrowych na samochody używane do celów służbowych, będących własnością pracowników, względnie cukrowni, sprawdzanie dokumentów, rachunków i faktur za prace transportu oraz urządzeń obcych w oparciu o obowiązujące cenniki, taryfę, umowę, reklamowanie niezgodności, wystawianie faktur i rachunków za prace transportu i urządzeń własnych, zamawianie i ekspedycja wagonów i przyjmowanie awizacji nadchodzących przesyłek wagonowych, regulowanie opłat za te usługi, niedopuszczanie do powstawania przestojów, kontrolowanie wykorzystania transportu obcego, współpraca z przewoźnikami, w razie potrzeby branie udziału w naradach organizowanych przez przewoźników (...), (...) i inne, opracowanie i przedstawianie wniosków dotyczących usprawnień w transporcie i mechanizacji, nadzorowanie zgodności warunków pracy z przepisami BHP oraz dbanie o to, aby pracownicy posiadali aktualne uprawnienia i kwalifikacje do wykonywania pracy w transporcie i na urządzeniach za i wyładunkowych. Ponadto opracowanie planu remontu na odległe obiekty remontowe według istniejących potrzeb z podziałem na remonty zwykłe, kapitalne i inwestycyjne, składanie zapotrzebowań na materiały remontowe i kampanijne z wyprzedzeniem umożliwiającym terminowe wykonawstwo remontów; ilość materiałów winna być wyliczona tak aby nie przekraczała zapasów ponadnormatywnych w magazynie, opracowanie normatywów magazynowych na materiały wchodzące w zakres Gł. Mechanika, organizacja brygad remontowych, zaopatrzenie ich w odzież ochronną, narzędzia pracy i sprzęt ochrony osobistej, sporządzanie uproszczonej ewidencji technicznej do prowadzenia remontu, prowadzenie kart maszynowych oraz nanoszenie na nich wszystkich zmian i przeróbek, nadzór i kontrola jakości wykonywanego remontu, opracowanie instrukcji obsługi maszyn i urządzeń oraz sprzętu za i wyładunkowego - aktualizacja starych z uwzględnieniem przepisów bhp, instruktaż pracowników w zakresie obsługi maszyn i urządzeń, wypisywanie zleceń na wykonywanie prac do innych działów, gospodarka smarami i olejami, dobór gatunków i opracowanie norm zużycia, organizowanie i dokonywane złomowania maszyn i urządzeń zweryfikowanych przez komisję; gospodarka stalą i metalami kolorowymi oraz częściami zapasowymi, współpraca z DT w zakresie urządzeń dźwigowych, pracujących pod ciśnieniem i obciążeniem, opracowanie planu remontu miesięcznych dla poszczególnych brygad remontowych, sporządzanie miesięcznych sprawozdań remontowych i GUS, ustawianie podległych pracowników na zmianach i stanowiskach pracy w sposób zapewniający właściwą pracę maszyn i urządzeń i rytmiczną pracę podległych rząduń, prowadzenie książki usterek i awarii wynikłych w czasie kampanii na podległych urządzeniach, prowadzenie ścisłej ewidencji podległych pracowników w okresie remontów i kampanii, sporządzenie planów urlopów i ścisłe przestrzeganie terminu wykorzystania zgodnie z ustawą o urloпах, opracowanie kart pracy i opracowanie zleceń akordowych, sporządzanie raportów obecności w pracy podległych pracowników i dostarczanie ich do działu kadr w okresie remontu i w okresie kampanii, wyrabianie wśród pracowników poczucia obowiązku sumiennego wykonywania powierzonych zadań do wykonania,

Zakres obowiązków przewidywał także taki zakres kompetencji jak:

wydawanie poleceń podległym brygadzystom i pracownikom, wypisywanie materiałów z magazynu technicznego wg ustalonego podziału oraz przepustek materiałowych, przedkładanie wniosków dotyczących premiovania i o ukaranie, wypisywanie przepustek personalnych dla pracowników udających się do miasta w celu załatwienia ważnych spraw osobistych, występowanie do zastępcy dyrektora ds. surowcowych o powołanie i odwołanie brygadzystów.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten, przytaczając przepisy art. 184, art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wskazał, że sporną kwestią, wymagającą ustalenia było to, czy wnioskodawca posiadał 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Sąd pierwszej instancji podał, że ustalając stan faktyczny w sprawie oparł się przede wszystkim na dokumentach zgromadzonych w aktach osobowych wnioskodawcy – szczególnie umowach o pracę, zakresach czynności, angażach, częściowo zeznaniach świadków. Według tego Sądu dokumenty te obiektywnie i jednoznacznie wskazują na charakter pracy wnioskodawcy w okresie jego zatrudnienia w (...) S.A. W ocenie Sądu prawidłowo organ rentowy uznał, że J. J. nie wykazał wymaganych co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wykonywaną w takich warunkach nie można zdaniem Sądu pierwszej instancji uznać jego pracy obejmującej okres od 1 kwietnia 1975 r. do 31 maja 2004 r., choć wykonywanie takiej pracy potwierdził były pracodawca wnioskodawcy w wydanym w

dniu 6 lipca 2005 r. świadectwie pracy. Sąd wskazał przy tym, że warunkiem zakwalifikowania określonych prac jako prac wymienionych w dziale XIV poz. 24 w wykazie A (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) jest to, aby ubezpieczony bezpośrednio wykonywał czynności dozoru, przy czym prace te muszą być wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie (tj. prace w warunkach szczególnych). Praca określona w dziale XIV poz. 24 wykazu A, nie musi polegać na stałym przebywaniu w szkodliwych warunkach. Istotne jest jednak, by dozór był wykonywany bezpośrednio, tj. by czynności te polegały na bezpośrednim strzeżeniu prawidłowego toku pracy i bezpieczeństwa podległych pracowników (por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 września 2009 r., II UK 31/09, LEX nr 559949). Sąd przyjął, że z całokształtu zebranego w sprawie materiału wynika, że wnioskodawca był przede wszystkim odpowiedzialny za organizację powierzonego jego kierownictwu wydziału. Analiza zakresów czynności wnioskodawcy wskazuje, że jego obowiązki polegały na organizacji pracy wydziału, sprawowaniu funkcji administracyjnych oraz sprawowaniu nadzoru. Według Sądu Okręgowego podnoszony przez wnioskodawcę fakt, że w powierzonym jego kierownictwu wydziale zatrudnionych było 2 pracowników biurowych nie oznacza, że obiektywnie pracownicy ci w zupełności wyręczałi go z wykonywania określonych zakresami czynności obowiązków o charakterze administracyjnym i organizacyjnym. Sąd ocenił, że takie zadania jak np. opracowanie planu remontów, składanie zapotrzebowań na materiały remontowe, opracowanie normatywów magazynowych, opracowanie instrukcji obsługi maszyn i urządzeń, opracowanie zleceń akordowych istotnie mogli przygotować pracownicy biurowi, ale z całą pewnością nie miały udział w realizacji tych zadań musiał mieć także wnioskodawca. Sugerowane przez pracodawcę wnioskodawcy sprawowanie kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego obciążało nie tylko J. J., ale także przede wszystkim kierujących organizowanymi przez niego brygadami brygadzystów, o których powołanie i odwołanie mógł wnioskować. W konsekwencji Sąd Okręgowy uznał, że w świetle zebranego w sprawie materiału oraz powyższych rozważań, sprawowanie kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji - o ile takie wydział transportu rzeczywiście realizował - i usług oraz dozoru inżynieryjno-technicznego stanowiło tylko jedno z wielu zadań J. J., którego podstawowym obowiązkiem była przede wszystkim, wynikająca z istoty sprawowanej funkcji kierownika, funkcja organizacyjna i administracyjna wydziału. Mając na uwadze tak szeroki zakres uprawnień i obowiązków (szczegółowo umówionych w części ustaleń faktycznych) - nie można uznać, że stale i w pełnym zakresie wnioskodawca wykonywał prace ujęte w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 będącym załącznikiem nr 1 do rozporządzenia RM z 7 lutego 1983 r.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiódł J. J., zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

1. naruszenie art. 227 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez brak uwzględnienia przez Sąd wszystkich faktów, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, w szczególności w postaci nieuwzględnienia faktów dotyczących zakresu pracy skarżącego, polegającego na realizacji czynności dozoru od 1 kwietnia 1975 r. do 31 maja 2004 r. stale i w pełnym wymiarze czasowym jako kierownik warsztatu ciężkiego, kierownik wydziału mechanicznego transportu i sprzętu ciężkiego, kierownik działu transportu w (...) S.A., pominięciu dowodu z dokumentu w postaci świadectwa pracy wykonywania w warunkach szczególnych, pominięciu dowodów z zeznań świadków i samego skarżącego,

2. naruszenie art. 233 k.p.c. mające istotny wpływ na wynik sprawy poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny materiału dowodowego poprzez nierozważenie wszystkich okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, dokonanie ustaleń sprzecznych z materiałem dowodowym i pominięcie rzeczywistych warunków w jakich pracował skarżący, w szczególności nadanie nadrzędnej roli zakresowi obowiązków niezwiązanych z dozorem nad pracą w szczególnych warunkach, jakimi formalnie objęty był skarżący, podczas gdy z jego zeznań, zeznań świadków oraz świadectwa pracy skarżącego wynika, że w rzeczywistości stale i w pełnym wymiarze czasu pracy sprawował bezpośredni nadzór w rozumieniu wykazu A, części B Dział XIV poz. 24, stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1998 r., przez przyjęcie, że wykonywał wszelkie obowiązki o charakterze organizacyjnym i administracyjnym, zarządzając w pełnym zakresie całym wydziałem w konsekwencji przyjęcie, że w spornym okresie nie pracował w warunkach szczególnych,

3. naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. przez jego niezastosowanie,

4. błędną wykładnię przepisów prawa materialnego, mającą istotny wpływ na wynik spraw, tj. art. 184 ust. 1 pkt 1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS w zw. z § 2 ust. 1 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze przez błędne ustalenie, że ubezpieczony nie spełnia wszystkich koniecznych przesłanek do uzyskania prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach wobec przyjęcia, że nie posiada 15 lat pracy w szczególnych warunkach, § 2 ww. rozporządzenia oraz wykazu A, części B Dział XIV poz. 24 stanowiącym załącznik nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1998 r. przez błędną wykładnię pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy polegającą na uznaniu, że wykonywanie innych obowiązków służbowych, w szczególności tych związanych z organizacją dozoru, poza bezpośrednim dozorem osób wykonujących prace określone w wykazie, uniemożliwia zaliczenie pracy w dozorsze jako pracy w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy,

5. naruszenie art. 32 ust. 1 Konstytucji RP przez odmowę przyznania skarżącemu prawa do wcześniejszej emerytury, pomimo zaistnienia w przypadku wnioskodawcy sytuacji podobnej do osób zajmujących u tego samego pracodawcy takich samych stanowisk i mających taki sam zakres obowiązków, którym prawo do wcześniejszego uzyskania świadczeń emerytalnych zostało przyznane.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości oraz przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku, ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, w każdym przypadku zasądzenie od strony pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja wnioskodawcy nie jest zasadna, a poniesione w niej zarzuty naruszenia prawa procesowego oraz materialnego są chybione. Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny i przeprowadził w sprawie prawidłowe oraz wszechstronne postępowanie dowodowe, a w konsekwencji wydał słuszny wyrok. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do powyższych ustaleń oraz dokonanej przez Sąd Okręgowy wykładni przepisów.

Wnioskodawca ubiegał się o prawo do emerytury na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (t.j.: Dz.U.2015.748). Przepis ten stanowi m.in. że prawo do emerytury jest uzależnione od udowodnienia okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. Przepisami tymi są przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w/s wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U.1983.8.43 ze zm.), które zachowało moc obowiązującą (por. uchwałę z 13 lutego 2002 r. w sprawie III ZP 30/01, ISNP 2002 z. 10 poz. 234). Przepis § 4 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A nabywa prawo do emerytury jeżeli spełnia następujące warunki: osiągnął wiek wynoszący 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn, ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w przedmiotowym rozporządzeniu są jedynie te okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1).

W załączniku do powołanego rozporządzenia stanowiącym wykaz A zatytułowanym „Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego”, w dziale XIV - „Prace różne” pod pozycją 24 wymieniono "kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko- techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie".

Spór w sprawie dotyczył oceny, czy zatrudnienie wykonywane przez ubezpieczonego na rzecz (...) S.A. wcześniej Cukrowni (...) S.A. była pracą odpowiadającą wymaganiom ww. regulacji, tj. kontroli międzyoperacyjnej... lub dozoru inżynieryjno-technicznego i uprawniająca do wcześniejszej emerytury w sytuacji, gdy skarżący nadzorował prace podległych mu pracowników wykonujących bezpośrednio prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A jako załączniku do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (chodzi o prace operatorów maszyn, urządzeń i sprzętu przeładunkowego, spawaczy, kierowców pojazdów o ładowności powyżej 3,5 tony, maszynistów).

W tym miejscu należy wskazać, że sposób kwalifikowania określonych czynności pracowniczych jako prac wymienionych w dziale XIV pod pozycją 24 wykazu A był wielokrotnie analizowany w orzecznictwie sądowym. W dotychczasowej judykaturze podkreśla się jednolicie, że objęcie nadzorem lub kontrolą, o których mowa w punkcie 24 działu XIV wykazu A, także innych prac niż wymienione w tym wykazie, nie wyłącza zakwalifikowania samego nadzoru lub kontroli jako pracy w szczególnych warunkach, jeżeli te inne (podlegające dozorowi lub kontroli) prace nie są na danym oddziale lub wydziale podstawowe. Natomiast w sytuacji, gdy dozór inżynieryjno-techniczny jest pracą w szczególnych warunkach i praca polegająca na dozorze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma potrzeby ustalania, ile czasu ubezpieczony poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem. Osoba wykonująca dozór inżynieryjno-techniczny nad pracami wykonywanymi w warunkach zagrażających bezpieczeństwu nie musi bowiem stale przebywać na stanowiskach, gdzie jest wykonywana praca, a w zakresie jej obowiązków musi być przewidziane sporządzanie dokumentacji, planów organizacyjnych i innych czynności.

Jednocześnie jednak w utrwalonym orzecznictwie zwraca się uwagę, że zachodzi potrzeba odróżnienia czynności administracyjno-biurowych ściśle związanych ze sprawowanym dozorem inżynieryjno-technicznym od czynności, które nie pozostają w żadnym związku z tym dozorem i stanowią dodatkowe obowiązki. Czym innym jest bowiem wykonywanie czynności administracyjnych nierozdzielnie związanych ze sprawowaniem dozoru inżynieryjno-technicznego, a czym innym wykonywanie w ramach zakresu obowiązków służbowych również innych czynności, niemających związku z wykonywaniem bezpośredniego dozoru nad procesem produkcji. Wówczas, gdy wykonywanie takich pozostałych czynności w ramach zakresu obowiązków na danym stanowisku pracy uniemożliwia sprawowanie dozoru stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie jest możliwe zaliczenie takiego okresu zatrudnienia do pracy w szczególnych warunkach (por. wyrok SN z dnia 5 października 2011 r., II UK 48/11).

Z tego właśnie względu nie można uznać za pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu w szczególnych warunkach czynności wykonywanych przez ubezpieczonego, który - będąc zatrudnionym na stanowisku kierownika działu (...), wcześniej kierownika warsztatu (...), poza dozorem inżynieryjno-technicznym wykonywał także inne obowiązki niezwiązane ściśle z tym dozorem np. prowadził dokumentację osobową całego wydziału, a więc nie tylko osób zatrudnionych na stanowiskach zaliczanych do pracy szczególnych, prowadził dokumentację rozliczeniową pracowników, sporządzał sprawozdania, co szeroko i dokładnie wskazał Sąd pierwszej instancji, wobec czego nie ma potrzeby powtarzania tych kwestii. Co więcej nadzorował również podległych sobie brygadzystów, którzy to sprawowali bezpośrednią kontrolę nad pracami wymienionymi w wykazie.

Okoliczności faktyczne ustalone w rozpoznawanej sprawie nie pozwalają zatem uznać dozoru wykonywanego przez J. J. w spornym okresie zatrudnienia za pracę, która by odpowiadała dozorowi i kontroli, o których jest mowa w ww. regulacjach. Czynności wykonywane przez wnioskodawcę nie były tylko i wyłącznie ściśle związane ze sprawowanym dozorem nad spawaczami, przy naprawach pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych, nad maszynistami, gdyż skarżący wykonywał zwierzchni nadzór kierowniczy nad prawidłową organizacją pracy i funkcjonowaniem powierzonego mu całego działu transportu. Niewątpliwie była to inna rodzajowo praca niż stała i w pełnym wymiarze czasu sprawowanie dozoru, polegającego na bezpośrednim strzeżeniu prawidłowego toku produkcji i bezpieczeństwa zatrudnionych przy niej pracowników i innych osób.

Powoływanie się przez skarżącego na świadectwo pracy w szczególnych warunkach, w którym były pracodawca zaświadczył, że ubezpieczony, będąc kierownikiem warsztatu (...), wydziału (...) oraz kierownikiem działu (...), pełnił obowiązki w zakresie dozoru inżynieryjno-technicznego na wydziałach (...)i (...)również nie przesądza o uznaniu

jego pracy za pracę w szczególnych warunkach, bowiem ten dokument nie jest wiążącym dowodem w postępowaniu o ustalenie prawa do emerytury. Świadcstwo pracy jest bowiem dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c., który stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. Jak każdy dokument prywatny świadcstwo pracy podlega ocenie Sądu zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów (art. 233 § 1 k.p.c.). W sytuacji, gdy z zachowanych w sprawie dokumentów, w szczególności z bardzo szczegółowo określonego zakresu obowiązków wnioskodawcy wynikają okoliczności przeciwne świadcstwo to samo w sobie nie stanowi wiarygodnego dowodu, na którym można oprzeć ustalenia o wykonywaniu przez odwołującego się zatrudnienia w warunkach szczególnych.

Sąd Apelacyjny ponownie przeanalizował dokumenty z przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy oraz zeznania świadków i wyjaśnienia samego wnioskodawcy złożone przed Sądem pierwszej instancji i stwierdził, że ocena Sądu Okręgowego jest w pełni prawidłowa, ponieważ w okolicznościach sprawy nie można przyjąć, że ubezpieczony wykonywał prace w warunkach szczególnych na stanowiskach kierowniczych związanych z bezpośrednim nadzorem nad pracownikami wykonującymi prace wymienione w wykazie.

Mając to na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.

R.S.